

LINOLIE & PIGMENT

**Vejledning til oprøring af oliereven pasta
og brug af linoliemaling**

OBS:

**Klude, der indeholder linolie, kan selvan-
tænde. De bør straks druknes i en pose
med vand, og efterfølgende smides
ud på almindelig vis.**

INTRODUKTION TIL LINOLIEMALING

Linoliemaling er fantastisk at arbejde med og har som malingstype mange år på bagen. I Norden har den været anvendt i flere århundreder. Linolie-maling har et utal af fordele og anvendes især til bemaling af træ og jern, hvor den hæfter godt på både ubehandlede overflader samt overflader der tidligere er behandlet med linoliemaling eller anden type maling. Vores linoliemaling beskytter underlaget optimalt og spærrer ikke fugt inde, da den er diffusionsåben.

For at opnå et flot resultat på kortest tid er det altafgørende at gå struktureret til værks. Vi har i denne pjece forsøgt at beskrive hvordan en overordnet tilgang til et malerprojekt med linoliemaling kan være - erfaring kan vi desværre ikke give dig, den må komme over tid :-)

Har du spørgsmål, så slå endelig på tråden på tlf.: 75 75 23 82

Vi ønsker dig rigtig god fornøjelse!

DET SKAL DU VIDE FØR DU MALER

Det er en fordel at tilrettelægge arbejdet, så du ikke løber ind i ventetid, imens linoliemalingen hærder. Er forholdene gunstige og er linoliemalingen anvendt korrekt, kan et nyt lag maling påføres næste dag. Husk, at der skal ilt og dagslys til, for at få malingen til at hærde. Derfor fraråder vi netop at male eller lade nymalede emner hærde i mørke rum uden vinduer.

Malerværktøj

Når du maler med linoliemaling, er den korrekte pensel altafgørende for at kunne opnå et flot resultat. Brug altid pensler med mange tætte og stive hår. Den klassiske linoliemalingspensel vi fører i sortimentet, hedder en "zinkanstryger" og kan anskaffes i mange størrelser. På høvlede overflader kan man vælge at forfine resultatet ved at efterpensle i det våde, sparsomt påførte malingslag med en syntetisk modler. Der arbejdes først på kryds og så på langs af årretningen. Det kaldes at "forslette" og udføres med let hånd.

Grunding eller ej?

Skal du male på ubehandlet, sugende træ, bør du altid grunde før malerarbejdet påbegyndes. Derimod må du aldrig grunde en overflade der tidligere er malet! Grunding foretages altid kun én gang og olien påføres med en pensel. Det er af stor vigtighed at overskydende linolie tørres bort med en klud, inden der er gået en time. Aftørres den overskydende olie ikke rettidigt, dannes et tykt "honningagtigt" lag, der er umuligt at arbejde videre med. Efter aftørring skal overfladen fremstå "tør" og uden "søer" af olie. Dagen efter grunding kan du begynde at male. Er overfladen ru, som ved eks. savskåret træ, skal du i stedet tilsætte 10-20 % ekstra krystalfernis til første malingslag, så du derved både grunder og maler i et hug. Skal du male på en overflade der er delvist afskallet, grundes der kun de steder, hvor der er bart træ. Husk altid efterfølgende aftørring!

OPRØRING AF OLIEREVEN PASTA TIL LINOLIEMALING

Fordelene er mange, når man oprører sin egen linoliemaling og fremgangsmetoden er ganske enkel. Til de fleste formål skal en linoliemaling oprøres i forholdet 1:1 - altså en del oliereven pasta til 1 del krystalfernis. En linoliemaling kan også oprøres til en mager, halvfed eller fed linoliemaling alt efter formålet. Det er her håndværket sætter ind – og linoliemalingen tilpasses til underlaget eller bygningens placering i forhold til nord og syd.

Når man oprører en pasta til en linoliemaling, starter man med at tilføje en mængde oliereven pasta til en tom beholder. Derefter tilføjer man en lille mængde krystalfernis, og rører blandingen sammen. Her er det vigtigt, at man undgår at malingen klumper. Denne proces gentages med at tilsætte mere krystalfernis, indtil den rigtige blanding er opnået. Her vil det være en fordel at benytte vores rørepind med cm mål, således, at du hele tiden ved, hvor meget krystalfernis du skal tilsætte blandingen lidt efter lidt.

Når man har tilsat den oliereven pasta og krystalfernis til den tomme beholder, kan der tilsættes en smule sikkativ. Dette kan også undlades, men sikkativ er en hærdeaccelerator, som gør at malingen hærder 6-8 timer hurtigere, hvis den er hærder under gunstige forhold og er anvendt korrekt.

Husk, kun at blande den mængde som skal bruges til netop dit projekt!

DET SKAL DU VIDE NÅR DU MALER

Der er et væld af forhold som gør sig gældende, når et godt linoliemallearbejde skal udføres. At kunne begå sig med linoliemaling i enhver situation tager mange år at lære, og kræver én til én oplæring - det er jo et helt håndværksfag, som skal læres.

Det er utopi at tro, at jeg kan nedskrive en "grønspættebog" om linoliemaling der besvarer alt på få sider. Men lidt fif og tricks kan vi da byde ind med. Er du interesseret i en mere uddybende vejledning, er du altid velkommen til at kontakte os, så vi sammen kan gennemgå netop dit projekt. Der vil naturligvis også være mulighed for at betale en konsulent til at komme hjem til dig. En konsulent kan evt. hjælpe et malersjak på vej ved at undervise dem eller foretage kvalitetssikring af deres arbejde. Det kan også være, at du ønsker specialtilrettede malinger til dine projekter. Hvem ved? Kun fantasien sætter grænser.

Generelt gælder, at du skal være særlig opmærksom på altid at påføre tynde lag og at trække malingen godt ud i træets retning. Linoliemaling skal ikke lægges på, men derimod gnubbes grundigt ind i træet. Brug gerne penslen til at sætte/duppe små malingsdepoter af på træet, som efterfølgende "males sammen". Denne fremgangsmåde gør malingenen nemmere at trække ud og efterlader et mere ensartet lag. "Tørstryg" malingen på - når du har trukket den så langt som du overhovedet mener du kan, så trækker du den lige 10% længere. Herved får du et flot resultat, men opnår også den korteste hærdetid. Begynd altid midt for på emnet og arbejd så ud mod et hjørne. Herved slipper du for, at der kommer for meget maling i hjørnerne, som har svært ved at hærde. Et godt luftskifte vil ligeså hjælpe hærdningen på vej, eftersom malingen optager ilt under denne proces.

Hvad skal du male på?

Der kan jo praktisk talt males på det meste, men i dette skriv omhandler det træ. Her kan det være, at du skal male på nyt træ, måske allerede bemalet træ, eller at du vælger helt at totalafrense, for så at male igen. Uanset hvilket niveau du skal arbejde på, så er vejen til et godt og flot resultat forskellig.

At male på nyt træ

Nyt træ har bedst af at henstå et års tid og vejre, førend du maler. Træets porer vil i denne tid åbne sig og sol og regn vil skylle næringsstofferne ud af træet og dermed danne det bedste grundlag for en god vedhæftning. Vedrørende grunding, henvises der til tidligere afsnit i denne folder, som du bør læse inden, du går videre. Er overfladen skimlet eller beskidt skal du først afrense, som beskrevet på modsatte side.

At male på allerede bemalet træ

Er dit træværk malet med moderne maling, men ellers står sundt uden nogen form for indespærret fugt i træet – træfugtighed mindre end 14% (brug en fugtmåler - den kan købes billigt i et bygemarked) behøver du ikke totalafrense overfladen, inden du maler med Linoliemaling. Linoliemaling hæfter nemlig fortrinligt på de fleste overflader og sidder eksisterende maling godt fast, er der jo ingen grund til at lave et kæmpe forarbejde.

Det er vigtigt altid at male på tør og bæredygtig bund. Det vil sige, at du skal skrabe løstsiddende maling af og sikre at der ikke sidder fedtstoffer i overfladen. Er overfladen begroet med alger skal disse vaskes af med en algerens, som efterskylles grundigt med rent vand, så der ikke sidder rester tilbage af produktet. Er der skimmel på overfladen afrenses dette, inden der males. Skimmel fjernes ved at udrøre en 32% eddikesyre med vand i forholdet 1 del eddikesyre til 3 dele vand. Pensl blandingen på området og lad det virke i en uges tid. Herefter kan du med en skurebørste og vand, samt en god portion knofedt, skrubbe skimlet af. Er det meget genstridigt kan behandlingen gentages. Skimmel fjernes lettest i det tidlige forår, hvor fugten i træet er med til at løsne det.

På høvlet træ (glat træ) skal du, når overfladen atter er tør, lige mattere/letslibe den med sandpapir korn 100, hvorefter den afbørstes så kan der males.

Ru, savskåret træ kan males umiddelbart efter, at den forudgående afrensning er tør uden at blive slebet.

Linoliemaling er en diffusionsåben maling, som over tid, når forvitringen sætter ind (når linolien bliver spist af vind og vejr), vil blive mere og mere åben. Ønsker man at udnytte denne fordel, er man naturligvis nødsaget til at skille sig af med den gamle tætte maling først.

Skaller malingen delvist af eller har træet en høj fugtighedsprocent vil det være afgørende for resultatet, at den tætte maling skrubes helt af. For afrensning af gammel maling læs videre i næste afsnit.

At totalafrense før der males

Når du afrenser din overflade, gøres dette med et skrabejern eller en bådskraber. Dernæst slibes overfladen med groft sandpapir korn 60 eller 80, og afslutningsvis korn 100. Børst herefter støv og malingsrester væk med en kost, og grund dernæst træet en enkelt gang. Vedrørende grunding, henvises der til tidligere afsnit i denne folder, som du bør læse inden, du går videre. Du kan påbegynde dit malerarbejde dagen efter, at du har grundet træet.

Afrenser du på grund af en ophobet høj fugtighedsprocent i træet, skal malingen skrubes af og træet henstå uden maling indtil en fugtmåling viser en fugtprocent i træet på under 14%, og først derefter kan du begynde at male. Det kan eksempelvis være, at du skraber malingen af i det tidlige forår, og at du så måske kan male i sensommeren, når fugtigheden er borte.

Sådan får huset samme farve hele vejen rundt

Inden du maler sidste runde, skal du altid tage et kig i spanden – og vurdere om, der er maling nok til at færdiggøre malerarbejdet. Vores maling er håndlavet, og farven kan derfor afvige en anelse fra bestilling til bestilling. Derfor er det vigtigt; hvis der ikke er maling nok til at nå " hele vejen rundt", at du bestiller noget mere, som du så kan blande med den malingsrest du allerede har, inden opstart. Herved vil du opnå et fuldstændig ensartet udtryk hele vejen rundt på din bygning.

Vejrforhold

Den nymalede overflade må ikke udsættes for regn i det første døgn, da dråber af vand kan efterlade spor i malingen og malingen kan "regne af".

Linoliemaling tåler frost, og kan derfor sagtens tåle at henstå i udhuset i sommerhuset. Ligeså kan du godt male i frostvejr, husk blot at træet skal være tørt (under 14% træfugtighed), og vejret skal være til det.

Ved årstidsskift mellem "sommer og efterår" samt "forår og sommer" vil der dannes kondens og fugtperler på overfladerne. Man taler om dugpunktet. Dugpunktet kan være til gene for malerarbejdet og give blæredannelser under malingsfilmen. Det er derfor af stor vigtighed, at der ikke males når det er til stede. Nøkkort eksempelvis arbejdsdagen, således at arbejdet først startes op ad formiddagen, når solen har brændt fugten væk og stands ligeså arbejdet tidligt på eftermiddagen.

Maler du mindre emner, kan et fif være forsigtigt at "brænde fugten af" med en varmepistol eller hårtørrer, inden du maler, men vær omhyggelig, for fugtperler er umulige at se med det blotte øje. På denne vis kan du starte langt tidligere. Husk, også at giver du overfladen for hård varme skader du træet, og løsner måske utilsigtet eksisterende malingslag.

EFTER MALERARBEJDET

Pensler rengøres i linoliesæbe eller brunsæbe. Skyl altid sæberesterne grundigt ud med rent vand, når du er færdig. Skal penslen snart bruges igen f.eks. mellem hærdningerne, behøver du ikke vaske penslen ud, men blot stille den i et glas vand, så hårene akkurat er dækket af vandet. Når du skal male igen, tørrer du penslen godt af i en klud og påbegynder arbejdet.

Opbevaring af oprørt linoliemaling

Så snart dagens malerarbejde er omme fyldes spanden/dåsen helt til randen med vand. Herved forhindrer du, at malingen danner skind på overfladen. Når du åbner spanden/dåsen igen, hælder du vandet langsomt fra, og rører godt rundt i dåsen. Malingen tåler frost, og den kan derfor sagtens henstå i en bil eller et skur - også selvom temperaturen er langt under frysepunktet. Der er ingen egentlig udløbsdato på malingen, men den vil blive tyndere over tid og lidt langsommere til at hærde.

Hærdning

Linoliemaling hærder ved optagelse af ilt. Denne proces fremmes af UV-stråling, som vi har i dagslyset. Derfor er det vigtigt, at du ikke foretager malerarbejdet i en mørk kælder, da maling aldrig vil hærde uden dagslys. Er linoliemalingen påført korrekt under gunstige forhold er den fuldt afhærdet efter ca. 5 uger. Under ophærdningen omdannes linolien til Linoxyn. Det kan godt lugte harskt, og svie i øjnene i denne periode, men er ganske ufarligt. Sæt varme på og luft godt ud, gerne helt op til en uge efter endt malerarbejde.

Se vores anvisningsvideoer på www.linolie.dk